

Du kan ikke mærke eller føle, om en nyfødt gris har drukket råmælk

Råmælk: Mange mærker på pattegrisenes maver for at afgøre, om grisene har drukket råmælk. Grise med fulde maver kan så flyttes videre til en ny mor.

Af Dorthe Poulsgård Frandsen,
Chefkonsulent, dopf@seges.dk

Nyfødte pattegrise søger yveret lige efter fødsel, og i løbet af de første to timer vil langt de fleste grise aktivere en patte og drikke råmælk. Når de første 14 grise er født, bliver det svært for de næste grise at finde plads ved yveret. Hvis man er sikker på, at nogle af de først fødte grise har optaget råmælk, kan disse flyttes til ammesøer. Det giver bedre plads ved yveret til de næste grise.

Under faring

Under selve faringen vil der være råmælk i alle patter, når de aktiveres, så grisene burde kunne deles om patterne, forudsat at der er fri adgang. Ofte falder grisene i søvn ved yveret og spærrer for andre grises adgang til patterne. Andre gange ligger soen, så inventaret spærrer for én eller flere patter. Nogle grise er små ved fødsel, og afkøles så meget, at de ikke har energi til at komme hen til yveret. Endelig er der grise, som

Sådan holdes grisen,
når der mærkes efter mælk
i maven. Foto: Seges.

fyldt op med fostervæske ved fødsel. Fostervæsken bliver absorberet i løbet af den første time efter fødsel, men selv herefter er det ikke muligt at fastslå, om grisen har drukket råmælk på grund af luften i maven.

Praktisk forsøg

Et testpanel blev bedt om at mærke på 30 nyfødte grises maver, inden maverne blev scannet med den avancerede scanner. Grisene, som indgik i testen, var forinden blevet sondefodret med en kendt mængde af råmælk. Grisene havde således ikke drukket råmælk ved soen.

Jo mere råmælk, der var i maven, jo lettere var det for testpanelet at mærke, om der var 'noget' i maven. Testpanelet kunne i otte ud af ti tilfælde godt mærke, at der var noget i maverne, når maverne var 33 procent fyldte. Det var ikke muligt at mærke forskel på, om grisen havde fostervæske, luft eller mælk i maven.

I praksis betyder det desværre, at staldpersonalet ikke kan finde de nyfødte grise, som har tomme maver, bare ved at mærke på grisenes maver. Det er ikke afprøvet, om det er muligt at mærke mælk i maverne på ældre grise.

kommer på vildspor og sutter i stedet på en møtrik eller lignede i farestien. Uanset årsag, så vil dette medføre, at der er grise, som ikke optager råmælk inden for de første timer efter fødsel.

Det er ikke altid muligt med det blotte øje at se, hvilke grise der har drukket råmælk, og hvilke der ikke har.

Kan man føle råmælk i maven?

I en afprøvning undersøgte Seges Innovation, om det var muligt at se eller føle, om en nyfødt gris havde drukket råmælk.

På et scanningsbillede fra en meget avanceret scanner kan man se, om grisen har råmælk i maven. Her kan man

nemlig vurdere, om der er råmælk, fostervæske eller luft i grisens mave, men scanningsudstyret er dyrt og derfor ikke attraktivt at anvende i praksis. Billeder taget med en traditionel drægtighedsscanner er desværre af så dårlig kvalitet, at det ikke var muligt at skelne grisens tarme, indre organer eller mave fra hinanden, og dermed ikke viser, om grisen har drukket råmælk. Scannerne viste overraskende, at alle grisene havde fostervæske eller en kombination af fostervæske og luft i maven - en fostervæske, de har slugt i forbindelse med fødslen. Der blev fundet 10-15 milliliter fostervæske i grisenes maver, hvilket svarer til, at deres maver var 25 procent

Fakta

- En gris på et kilo har 40 milliliter råmælk i maven, når maven er spilet helt ud. Grisen skal optage cirka 200 milliliter råmælk for at være sikret overlevelse. En so producerer i gennemsnit syv liter råmælk. Ved 20 levendefødte grise i kuldet ville hver gris i gennemsnit få 350 milliliter råmælk, hvis råmælken blev fordelt ligeligt blandt grisene i kuldet.